

Bibliotekerne på læringsbanen?

Skive Seminarium den 30.1.2003

ved cand. scient. pol.
Konsulent
Peter Gorm Larsen
Indehaver af firmaet
<http://www.policy.dk/>

 policy.dk

Et sammenkog

 policy.dk

Disposition

- Hvorfor uddannelsesinstitutioner?
- Traditionel uddannelsesinstitution
- Udviklingen i samfund og pædagogik
- Biblioteksansattes eksistensberettigelse
- Informationskompetence
- Information og læring
- Læringsnetværk
- Krav til lærere og til biblioteksansatte
- Derfor skal bibliotekerne på læringsbanen!

 policy.dk

Hvorfor uddannelsesinstitutioner?

- Teknologisk udvikling - rigdom - eksplosion af viden – forandringer.
- Store fællesskaber i form af stater – kræver fællesskabsfølelse og dannelse.
- Arbejdsdeling og kompleksitet.
- Uddannelsesinstitutionerne skal videregive erfaringer, kvalifikationer og kompetencer.
- Uddannelsesinstitutioner skal videregive kultur – dannelse – socialisering.
- Opgaven er at etablere læreprocesser og miljøer hvor nye generationer tilegner sig viden og dannelse på en hensigtsmæssig måde – en nødvendighed for individets og fællesskabets overlevelse.

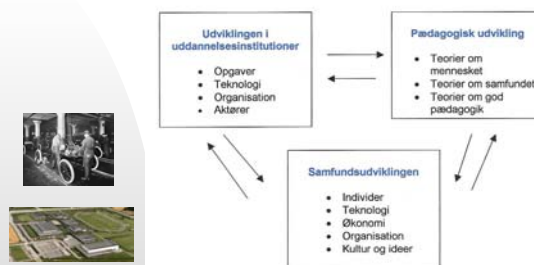
 policy.dk

Traditionel uddannelsesinstitution

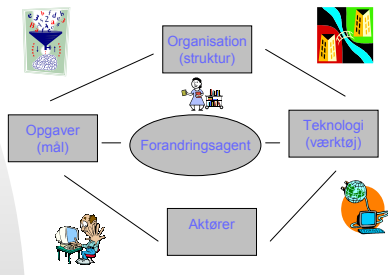
 policy.dk

Samfund, pædagogik og institutioner

 policy.dk

Leavitts systemmodel

Kilde: Bakka & Fivestad (1998): *Organisationsstruktur, kultur, proces*. Handelshøjskolen Forlag 1998, s. 274. Se også Jørgen Frøde Bakka (2001): *Forandringssagnet i en reformtid*, kap. 15 i *Uddannelses, læring og demokratisering*. Uddannelsesministeriet, 2001. Findes på nettet: <http://policy.uvm.dk/2001/leavittsmodel.htm>

policy.dk

Fra fabriksundervisning til unikke læringsituationer

- Mere kompleksitet, konstante ændringer - krav om omstilling, innovation og kreativitet.
- Nye generationer - nye krav til læring - mere individualistisk, ansvar for egen læring.
- Mindre "Just in case", det faste stof, klassiske værker, undervisning.
- Mere "Just in time", problembaseret læring, informationskompetence.
- Fra lærer til konsulent og katalysator. Fra instruktion til konstruktion. Mindre deduktiv mere induktiv. Mindre kognitiv mere affektiv.

<http://www.policy.dk/info.htm>

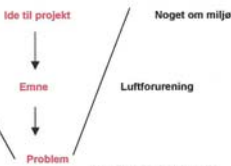
policy.dk

Problemformuleringsfasen

Læreren giver vejledning og driller. Irritation hos bibliotekaren. (en umulig søgning).

Læreren giver vejledning og bliver mere konkret. Vi nærmer os klarere lånere. (noget uspecifik søgning).

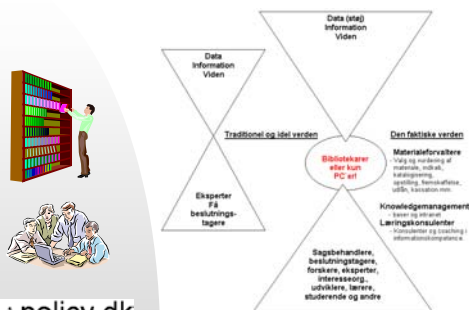
Læreren pædagogiske projekt er lykkes. Bibliotekaren er lettet. Vi får de gode lånere. (specifik søgning).

<http://www.policy.dk/info.htm>

policy.dk

Biblioteksansattes eksistensberettigelse

policy.dk

Informationskompetence

- Informationskompetence er evnen til effektivt at finde og behandle informationer.
- Informationskompetence kan f.eks. sættes i relation til personer i organisationer (ledere og ansatte), uddannelsesinstitutioner (elever og studerende), kommuner (borgere i f.eks. Ringsted Kommune) og stat.

policy.dk

<http://www.policy.dk/infoov.htm>

Aspekter af informationskompetence

- Opdagelse af behov for information.
- Undersøgelse af hvor og hvordan behovet kan dækkes. (*Alltid Internet?*)
- Afgrænsning og informationssøgning.
- Udvælgelse af det mest brugbare materiale.
- Indlemmelse af den fundne information i den viden man allerede har (*stabilitet – assimilation og akkomodation*) (læring).
- Evaluering af processen.

policy.dk

<http://www.policy.dk/infoov.htm>

Original model

policy.dk

<http://www.policy.dk/infov.htm>

Informationskompetent:

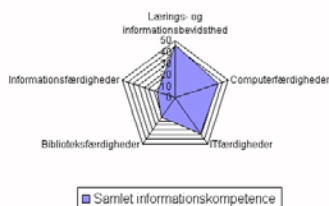
- Læring og information indgår som en naturlig del i at følge fagligt med på arbejdet (studiet, kommunen).
- Kan anvende en personlig computer.
- Kan anvende informationsteknologi.
- Kan arbejde struktureret og avanceret når der søges efter information.
- Evner at behandle informationen effektivt.

policy.dk

<http://www.policy.dk/infov.htm>

Informationskompetence

policy.dk

Onlinetest: www.policy.dk

Informationskompetence - hvordan?

- Leg - learning by doing - trial and error.
- Off-location - kursus - færdigheder.
- E-learning - brevkursus - virtuel legeplads.
- On-location - situatet learning - vejledning - coaching.
- Vigtigheden af gode læringsmiljøer - værdier (det affektive).
- Nødvendig læring - problemer, projekter og usikkerhed.

policy.dk

<http://www.policy.dk/infof.htm>

Hvad er information?

- Information når man er usikker. (Piaget: *konflikt/uligevægt*).
- Information er en forskel der gør en forskel.
  - ◆ Læring:
    - ✦ Ændring af færdigheder, kundskaber og værdier.
    - ✦ Ændring af adfærd.
- Information er et knapt gode.

policy.dk

<http://www.policy.dk/infof.htm>

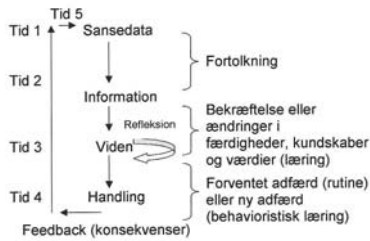
Opfattelser af information

Information som fortolkning 1) Personlig fortolkning 2) Kollektiv fortolkning	
Information som indhold	
Information som formidlingsproces	
Information som medie	

policy.dk

<http://www.policy.dk/infof.htm>

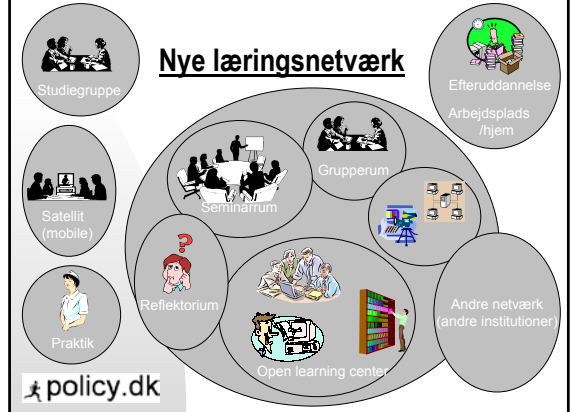
Information som fortolkning

policy.dk

<http://www.policy.dk/infot.htm>

Nye læringsnetværk

policy.dk

Karakteristik ved læringsnetværk

- Tilpasset komplekse omgivelser (hyperkomplekst samfund). Netværket er derfor selv komplekst.
- Et åbent netværk der er mere selvkontrollerende - mindre hierarki, mindre formalitet, mere læring.
- Ansatte i netværket er specialister (faggrupper) men komplekse omgivelser og opgaver tvinger til samarbejde, tværfaglighed, teamorganisering og fælles vision (optimalt læringsmiljø).
- Ressourcer under pres - konkurrence - derfor åbenhed, samarbejde og kreativitet.

policy.dk

Definition af læringscenter

"... Et læringscenter kan ansues som mere end blot et arbejdsrum, men mindre end institutionen som helhed; måske er det den del af institutionen, som tager sig af ikke traditionel undervisning" (Davies 1989).

"Det er en form for åbent studiemiljø på skolen, hvor kursister og elever kan arbejde med at lære sig noget på forskellige måder, i forskelligt tempo, gennem forskellige materialer. Det er også et ressourcecenter med adgang til en række ressourcer i form af informations- og kommunikationsteknologi (IT), tutorer (lærere) og måske et egenligt bibliotekstilbud..." (Have 1999).

policy.dk

Kilde: Neil A. Jacobsen (2001): 'Fra klasseværelse til åbne læringscentre', kap. 11 i *Læring og demokratisering*, Undervisningsministeriet, 2001. Findes på nettet: <http://mlib.uvm.dk/2001/tema/tema11.htm>

Definition af læringscenter

"...Åbne læringscentre hænger nøje sammen med en pædagogisk praksis og dertil hørende teoretisk fundament. Ellers reduceres læringscentre til at være en mere eller mindre tilfældig samling af ressourcer eller i bedste fald til biblioteker med computere. I sig selv vil det næppe have nogen pædagogisk effekt..."

policy.dk

Kilde: Neil A. Jacobsen (2001): 'Fra klasseværelse til åbne læringscentre', kap. 11 i *Læring og demokratisering*, Undervisningsministeriet, 2001. Findes på nettet: <http://mlib.uvm.dk/2001/tema/tema11.htm>

Definition af læringscenter

"...centret kan indeholde: Bibliotek, mediatek, IT-center, videokonferencerum, sproglaboratorium, studieområder (individuelt og grupper), område til socialt samvær, mødelokale(r), gruppe lokaler, informationscenter for fx virksomhedsprofiler, reception/udlån, sekundære lokaler fx kontorer, reprografisk rum og lagerplads, faglæringscentre (centre tilegnet fagspecifikke områder fx naturvidenskab og humaniora eller metal- og handelsfagene)...."

policy.dk

Kilde: Neil A. Jacobsen (2001): 'Fra klasseværelse til åbne læringscentre', kap. 11 i *Læring og demokratisering*, Undervisningsministeriet, 2001. Findes på nettet: <http://mlib.uvm.dk/2001/tema/tema11.htm>

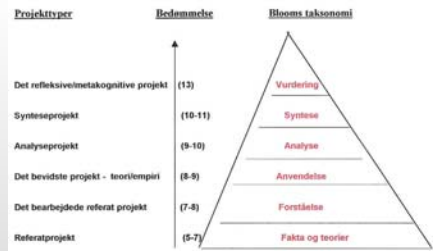
Krav til biblioteksansatte

- Kendskab til nye fag, brugere, kulturer og pædagogikker.
- Deltage i netværkets politik. Missionen er mere end adgang til og fremskaffelse af informationer – det handler om at skabe miljøer for læring og dannelse.
- Forstå at læring er mere end adgang til information.
- Fra defensiv materialeforvalter til offensive læringskonsulenter.
- Coache og undervise i informationskompetence.
- Arbejde tværfagligt sammen med hinanden og andre.
- Deltage i vejledninger og eksamener hvor informationskompetence indgår.
- Deltage i arbejdet omkring studieordninger.
- Kan arbejde virtuelt – informationskompetence og e-pædagogik.

policy.dk

Blooms taksonomi

policy.dk

<http://www.policy.dk/infot/htm>

Bibliotekets handlerum

policy.dk

Kilde: Jørgen Frøde Bakka (2001): "Forandringsagenter i en reformtid", kap. 15 i Uddannelses, læring og demokratisering. Undervisningsministeriet, 2001. Findes på nettet: <http://publ.uvm.dk/2001/10/uddannelses15.htm>

Krav til lærere

- Forstå sammenhængen mellem problemorienteret projektarbejde og vigtigheden af adgang til kvalitets information.
- Forstå sammenhængen mellem information og læring.
- Forstå vigtigheden af informationskompetence. Indse egne mangler, samarbejd med informationsspecialister
- Indgå i et lige samarbejde med informationsspecialister omkring de studerendes læreprocesser.
- Åbne op for andre kulturer. Åbenhed omkring hvad de gør og hvornår de gør det.
- Klar til at arbejde virtuelt.
- Fokus på gode læreprocesser frem for på bekendtgørelser, studieordninger, pensum, klassisk stof og egne kæphest.
- Indse at de kun er en del – om end vigtig del - af læringsmiljøet i et læringsnetværk.

policy.dk

Disposition

- Hvorfor uddannelsesinstitutioner?
- Traditionel uddannelsesinstitution
- Udviklingen i samfund og pædagogik
- Biblioteksansattes eksistensberettigelse
- Informationskompetence
- Information og læring
- Læringsnetværk
- Krav til lærere og til biblioteksansatte
- Derfor skal bibliotekerne på læringsbanen

policy.dk

Derfor skal bibliotekerne på læringsbanen!

- Information og læring hænger sammen. Læring er dog mere komplekst end blot adgang til informationer.
- Projektpædagogikken lægger direkte op til et integreret samarbejde mellem lærere og biblioteksansatte.
- Informationshavet er blevet så stort og komplekst at et samarbejde er direkte nødvendigt.
- Læringsnetværk (CVU'er) er en mulighed for at komme på banen for biblioteksansatte – I bliver flere.

policy.dk